

ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

РАЗРЕД: ДРУГИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

- пружити подршку ученику у остваривању планираних исхода учења
- омогућити боравак испуњен активностима које повољно утичу на развој ученикове цјелокупне личности
- подстицати развој његових вјештина (кроз језичко-комуникацијске, математичко-логичке, социоемоционалне, умјетничке, физичко-здравствене активности и активности по избору школе)
- подстицати развој радних навика и самосталности при учењу
- подстицати развој хигијенских навика
- подстицати развој другарских односа у групи
- подстицати развој креативности и маште код ученика
- припремати ученика за даље образовање и цјеложивотно учење

Обавезна подручја рада

1. ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У УЧЕЊУ

2. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

3. АКТИВАН И ПАСИВАН ОДМОР

1. ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА У УЧЕЊУ

Општи и посебни циљеви овог подручја рада компатибилни су са циљевима наставног програма другог разреда основног васпитања и образовања.

Подршка ученицима у учењу планира се у складу са оперативним плановима наставника разредне наставе.

2. СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ

1. Математичко-логичке активности
2. Језичко-комуникацијске активности
3. Умјетничке активности
4. Социоемоционалне активности
5. Физичко-здравствене активности
6. Активности по избору школе

Садржаји и исходи слободних активности

МАТЕМАТИЧКО - ЛОГИЧКЕ АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ:

- Развијање мотивације за учење и интересовања за математичко-логичке садржаје;
- Развијање упорности и истрајности у раду;
- Примјењивање стечених знања из математичко-логичких садржаја у свакодневном животу;
- Подстицање развоја сазнајних функција;
- Развијање перцепције, концентрације, пажње и мисаоних процеса.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ:

- Развијање способности опажања, уочавања, непосредног памћења, логичког мишљења и развоја сазнајних функција;
- Развијање математичке радозналости;
- Проширивање знања о предметима и појавама из непосредне околине;
- Проширивање знања о релацијским односима у простору;
- Разликовање и именовање геометријских облика и тијела;
- Уочавање смјерова кретања и правилно кретање у заданом смјеру тј. правилно сналажење у простору;
- Овладавање појмовима: тачка, линија, дуж и сл.;

-Проширивање знања о појмовима: скуп, члан/елемент скупа и подскуп;
 - Развијање способности за извођење рачунских операција сабирања и одузимања са бројевима до 20, те читања и писања са бројевима до 100;
 -Усвајање основних појмова о мјерама за мјерење дужине - метар, дециметар и центиметар;
 - Стицање основних знања о вриједностима нашег новца и коришћењу истог;
 - Развијање способности за самостално осмишљавање и рјешавање текстуалних и логичких задатака у свакодневним ситуацијама.

ТЕМА: ЛОГИЧКЕ ИГРЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Мозгалице Дјечија енигматика</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Спајалице • Судоку • Настави низ • Избаци уљеза • Сличности и разлике • Слагалице • Игре меморије (мемори картице...) • Загонетне сличице • Лавиринт • Пузле • Танграм • Мица • Ребуси ... 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава узрочно посљедичне везе - наводи кораке у рјешавању конкретних задатака - открива стратегије (олакшице) за рјешавање задатака - уочава односе између цјелине и дијелова - од понуђених дијелова креира цјелину - спаја пар тј. исти предмет, број, облик, и сл. - правилно попуни судоку са геометријским облицима или бројевима - наставља започети низ бројева, облика и сл. - проналази облик који не одговара заданом цртежу - на цртежу са више сличних облика/предмета проналази и заокружује задани облик/предмет - на основу мањих дијелова слаже задану слику - открива значење сличица - проналази пут кроз задани лавиринт - спаја одговарајуће облике - помоћу слика/бројева рјешава задани појам

ТЕМА: ДРУШТВЕНЕ ИГРЕ СА ЕЛЕМЕНТИМА МАТЕМАТИКЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Математичке игре</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Не љути се човјече • Школица • Математички пикадо • Домине • Мала куглана 	<ul style="list-style-type: none"> - проширује знања о бројевима и осталим математичким појмовима - успјешно изводи математичке операције сабирања и одузимања - игра друштвене/математичке игре поштујући задана правила

<ul style="list-style-type: none"> • Шах • Карте и коцкице уз инструкције 	
ТЕМА: ПРОНАЂИ И ПОКАЖИ ПРЕДМЕТЕ И БИЋА И ОДНОСЕ МЕЂУ ЊИМА	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Гдје су бића и предмети? испред, иза, лијево, десно, горе, доље, изнад, испод и друго <i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Горе-доље • Распореди играчке (изнад-испод) • „Шта је лијево, а шта десно“ • „Испред, иза, између“ <p style="text-align: center;">Смјер кретања <i>могуће активности у оквиру наведеног адржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Идемо у заданом смјеру • Нацртај псу пут до куће <p style="text-align: center;">Геометријски облици <i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Који је то облик • Предмети истог облика • Пронађи све кругове, квадрате, троуглове... • „Тражи исти облик“ • „Школица са геометријским облицима“ • „Ми цртамо круговима“ • „Домино - геометријски облици“ <p style="text-align: center;">Геометријска тијела <i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Погоди ко сам • „Ко се сакрио“ • „Пронађи геометријска тијела...“ • „Шта могу направити од коцкица“ <p style="text-align: center;">Равне и криве површи <i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ходамо по равницама и брежуљцима • Брзо додирни равну површ • Покажи криву површ 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава положај предмета у односу на друге предмете и на самог себе - уз помоћ илустрација разликује супротне појмове/релације (изнад-испод, горе-доље, лијево-десно, испред-иза-између) - уз помоћ илустрације одређује и представи положаје предмета и бића: (унутар, изван, на, поред, иза, испод, изнад) у непосредној околини, на цртежу, те самостално представи цртежом поменуте релације - прати дата упутства и креће се у простору или графички представи задани смјер помоћу стрелица или различитих боја - разликује на цртежима и предметима геометријске облике (правоугаоник, квадрат, круг и троугао), те их црта - уочи и разликује на цртежу или предмету из непосредне околине облик рогљастих геометријских тијела (квадар, коцка, пирамида) - уочи и разликује на цртежу или предмету из непосредне околине облик облик геометријских тијела (лопта, ваљак, купа) - уочи и покаже равне и криве површи на геометријским тијелима, објектима из непосредне околине, играчкама и цртежима

ТЕМА: ДУЖИНА БЕЗ ШИРИНЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Спајамо тачке и цртамо линије</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Тачка по тачка линија права • Прати стрелицу да добијеш линију • Доцртај... • Споји тачкице • Најдужи/најкраћи пут • Украшавамо цртеж линијама (јаје, лептир, ваза...) <p style="text-align: center;">Унутрашњост и спољашњост</p> <p style="text-align: center;">Унутар (кутије...) и изван (кутије...)</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Гдје је... • Гдје се он сакрио <p style="text-align: center;">Дуж</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Спајамо двије тачке лењиром • Представимо дуж • Обиљежимо линију словима 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује и именује праву и криву линију, отворену и затворену линију на цртежу и на предметима у непосредној околини - црта криву линију слободном руком, а праве линије помоћу лењира - помоћу разних предмета из непосредне околине представи линије - графички приказује тачку - уочи да се пресјек линија обиљежава тачком - уочи да се двије тачке могу спојити само једном правом линијом, а са више кривих линија - цртежом и кроз игру спаја тачке - правилно обиљежава тачке великим штампаним словом <ul style="list-style-type: none"> - разликује и показује унутрашњу и спољашњу област, те отвореном линијом представи отворени простор, а затвореном линијом затворени простор <ul style="list-style-type: none"> - уочи да двије тачке спојене правом линијом чине једну дуж - црта и обиљежава дуж - помоћу разних предмета представи дуж

ТЕМА: РАЗЛИКУЈЕМО СЕ - УПОРЕДИ НАС

Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Разврставање и упоређивање предмета из непосредне околине - облик, величина и боја</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Успјешно разврстај • Шта је велико, а шта мало • Упореди и одреди • „Помозимо луткама да пронађу своју одјећу“ • „Кутија сваштара“ • „Мали градитељи“ • „Чији је возић дужи“ 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава на цртежу и на предметима у непосредној околини да се предмети разликују по облику, величини и боји - на цртежу или на предметима у непосредној околини врши упоређивање предмета по величини и висини, те по дужини, ширини и дебљини - класификује предмета по заданим особинама

ТЕМА: СКУПОВИ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Именовање и формирање скупова</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Формирамо скуп • Именујемо скуп • Одређујемо елементе скупа и подскуп • „Весели воз“ <p style="text-align: center;">Упоредивање скупова</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Пронађи исти скуп • Шта коме припада (придружујемо елементе) • Откриј и нацртај шта недостаје • „Путујемо, путујемо“ <p style="text-align: center;">Бројност скупа</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Одређујемо колико скуп има чланова/елемената • Колико нас има 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава да су скупови формирани по различитим особинама - разликује скуп, елемент скупа, подскуп - формира и прикаже скупове помоћу различитог дидактичког материјала и разних предмета из непосредне околине (штапића, играчака, школског прибора, чаша, зрна пасуља, зрна кукуруза и сл.) - приказује и разликује скупове са различитим и једнаким бројем елемената - одређује колико скуп има чланова
ТЕМА: БРОЈЕВИ ПРВЕ И ДРУГЕ ДЕСЕТИЦЕ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Бројимо, пишемо и читамо бројеве прве и друге десетице</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Обликујемо и оживљавамо бројеве • Читамо бројеве • Пишемо бројеве • Ко зна нек даље броји • Који је он по реду • „Бројеви трче“ • „Живи низ бројева“ • „Степенице“ • „Издвој исто толико“ • „Игра парним сликама“ • „Аритметички домино“ • „Стој, ако знаш, назад број“ 	<ul style="list-style-type: none"> - именује, разликује, уочава и правилно обликује и записује бројеве прве десетице - помоћу дидактичког материјала или предмета из непосредне околине представи бројеве прве десетице (пластелин, конац, картон...) - именује и разликује основне и редне бројеве - помоћу бића и предмета из непосредне околине представи основне и редне бројеве, те парне и непарне - кроз разне примјере уочи вриједност нуле (0) - именује, разликује, уочава и правилно обликује и записује бројеве друге десетице - помоћу дидактичког материјала или предмета из непосредне околине представи бројеве друге десетице (пластелин, конац, картон...) - разумије појам десетице и јединице - идентификује мјесну вриједност цифре у броју - разумије појам једноцифреног и двоцифреног броја - представља бројеве по величини на бројевној правој која је представљена цртежом или помоћу предмета из непосредне околине

Бројевна права

могуће активности у оквиру наведеног садржаја:

- Представљамо бројевну праву помоћу предмета из непосредне околине
- „Редомо“ бројеве на бројевну праву
- Гдје је моје мјесто

Веће, мање, једнако (>, <, =)

могуће активности у оквиру наведеног садржаја:

- Чегга има више
- Бубамара доминира
- „Ко има већи или мањи број“
- „Поиграјмо се бројевима“

Сабирајмо и одузимајмо до 10 и до 20

могуће активности у оквиру наведеног садржаја:

- Израчунај и обој
- Колико има укупно
- Замијенимо сабирцима мјеста
- Здружимо сабирке
- Скривени сабирак, умањеник и умањилац
- „Састави и број“
- „Брзо реци број“
- „Игра са преградама“
- „Колико има у другој врећи“
- „Трка са математичким препрекама“

Занимљиви текстуални задаци

- помоћу бића и предмета из непосредне околине представи основне и редне бројеве, те парне и непарне
- на бројевној правој која је представљена цртежом или израђена од предмета из непосредне околине (канап, конач...), реда бројеве по величини
- помоћу бројевне праве, бића и предмета из непосредне околине и кроз разне задатке уочи први претходник и први слџдбеник броја

- усмено или помоћу знакова $>$, $<$, $=$ врши упоређивање бројева прве десетице
- усмено или помоћу знакова $>$, $<$, $=$ и \neq врши упоређивање бројева друге десетице

- именује, разликује и правилно употребљава математичке знакове за рачунске операције сабирања и одузимања ($+$, $-$, $=$)
- успјешно изводи рачунске операције сабирања и одузимања у оквиру прве десетице
- уочи да су сабирање и одузимање узајамно повезане рачунске операције и успјешно их примјењује у рјешавању задатака
- успјешно примјењује својства сабирања (асоцијативност и комутативност)
- одређује непознати сабирак, умањеник и умањилац
- успјешно изводи рачунске операције сабирања и одузимања са бројевима до 20

- усмено и писмено рјешава занимљиве текстуалне задатке са сабирањем и одузимањем у оквиру прве десетице

- усмено и писмено рјешава занимљиве текстуалне задатке са сабирањем и одузимањем у оквиру друге десетице

ТЕМА: БРОЈЕВИ ДО 100	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Бројимо, пишемо и читамо бројеве до 100</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Читамо бројеве • Пишемо бројеве • Десетице прве стотине • Ко зна нек даље броји • Који је он по реду • „Степенице“ • „Стој, ако знаш, назад број“ <p style="text-align: center;">Веће, мање, једнако (>,<,=)</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Чега има више • „Ко има већи или мањи број“ 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује, уочава, чита, записује и упоређује десетице прве стотине - сабира и одузима десетице прве стотине - правилно броји, записује и чита бројеве до 100 - реда по величини бројеве до 100, те их приказује на бројевној правој која је представљена на цртежу или помоћу предмета из непосредне околине <ul style="list-style-type: none"> - врши упоређивање двоцифрених бројева помоћу математичких знакова $>$, $<$, $=$ и \neq
ТЕМА: МЈЕРИМО ДУЖИНУ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Мјеримо дужину</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Шта се мјери, шта се мјери метром... • Чији је штап најдужи • Ко ће даље скочити • Ко ће даље бацити лопту • Правимо метар од папира, картона... • „Чиме мјеримо“ • „Шта чему припада“ • „Наручимо нов тепих, сто...“ <p style="text-align: center;">Купујемо - продајемо</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Прецртавамо кованице • Пронађи и покажи новчаницу од ... • „Продавница“ 	<ul style="list-style-type: none"> - одређује дужину тако што је мјери педљем, лактом, разним предметима, те уочи да на тај начин не одређује прецизно дужину неког предмета - именује и разликује јединице за мјерење дужине (метар, дециметар и центиметар) и њихове ознаке - разликује односе између јединица мјере за дужину - практично изводи мјерење дужине у непосредној околини помоћу метра (зидарског, кројачког и сл.), те врши упоређивање мјерених дужина - именује и разликује новчанице до 100 КМ (10, 20, 50 и 100) - од папира уз помоћ цртежа изради новчанице до 100 КМ (10, 20, 50 и 100) - у игри продавца и купца успјешно уочи колико новца треба да врати

ЈЕЗИЧКО - КОМУНИКАЦИЈСКЕ АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ:

- Цјеловит развој дјечијих потенцијала кроз кориштење различитих форми комуникације, развој говорно-језичких вјештина;
- Усвајање гласовне структуре језика и уочавање структуре ријечи и реченица у складу са књижевно – језичким нормама и примјењивање у усменом и писменом изражавању;
- Развијање љубави према матерњем језику, читању и правилном изражавању у језичкој комуникацији;
- Развијање интересовања и љубави према књижевним дјелима, као и оспособљавање за доживљавање, разумијевање и анализу књижевних дјела, као и драмских, филмских и других умјетничких остварења из домаће и свјетске баштине.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ:

- Увјежбавање и оспособљавање за писмено и усмено изражавање;
- Увјежбавање правилног изговора и примјењивање основних норми из културе говорне комуникације;
- Развијање културе активног слушаоца и вјештог говорника у различитим ситуацијама;
- Подстицање ученика на примјењивање основних норми из културе говорне комуникације;
- Развијање фонемске перцепције, уочавање и разликовање гласа, слова, ријечи, реченице;
- Његовање књижевног језика у говору и писању;
- Постепено и системски богаћење рјечника;
- Упознавање са краћим књижевним формама;
- Увјежбавање, утврђивање и примјењивање основних граматичких појмова;
- Развијање вјештине лијепог и правилног писања штампаних и писаних слова ћирилице уз примјену правописних норми;
- Развијање читалачких навика, његовање љубави према читању и књижевном дјелу;
- Увјежбавање и усавршавање технике читања;
- Усвајање и увјежбавање знања кроз игру;
- Активно учешће у јавним наступима, драматизацијама и другим сценским извођењима.

ТЕМА: ПРИЧАМ ТИ ПРИЧУ

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Ми слику, ви причу • Заврши причу • Препричавање на основу питања • Послушај па препричај (препричавање краћих текстова) • Разговори о доживљајима, догађајима на одређену тему Доживио сам нешто: смијешно, необично... • Описивање бића, предмета, појава Мој кућни љубимац Мој најбољи друг, другарица Моја мајка, отац, сестра, бака... аутић, лутка... Игра – погоди по опису Игре асоцијација • Маштаоница Осмишљање и причање занимљивих прича и пјесама Нелогичне приче 	<ul style="list-style-type: none"> - прича причу на основу низа слика или једне слике - осмишљава крај приче - усмено препричава причу на основу детаљних питања - препричава текст који је слушао - самостално прича доживљај - прича различите догађаје из непосредне околине - описује бића и предмете - упоређује особине бића и предмета - на основу описа идентификује бића, предмете и појаве - проналази тачан одговор на основу асоцијација - слободно прича на основу маште - описује замишљени ток радње - даје наслов причи - активно учествује у разговору поштујући културу говора - на креативан начин проналази ријечи које се римују

<p>Замисли да си... Путујемо у... Игре риме (осмишљавамо стихове, одговори стихом) Замисли и одговори духовито (нпр. шта би било када би оловке проговориле, клупа проходила?...) „Кажн погрешно да испадне смијешно“ „Дај смисао причн“</p> <ul style="list-style-type: none"> • Помијешана прича (правилан редослијед реченица) • Причање на основу заданих ријечи 	<ul style="list-style-type: none"> - осмишљава стихове и одговара стихом на задану ријеч - на основу маште осмишљава и прича причу на задану тему - правилно одреди редослијед реченица у „помијешаној“ причн - исприча и напише причу на основу заданих ријечи
--	---

ТЕМА: ГОВОРИ ПРАВИЛНО

Садржаји/Појмови	Исходи
<p align="center">Лијеп и правилан изговор</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Изговор изјавних, упитних и узвичних реченица кроз игру и драматизације • Звуковне језичке игре за увјежбавање правилног изговора – могући примјери: брзалице, бројалице, разбрајалице, стиховни текстови ... • Ја кажем нечујно, ти кажеш гласно • Кажн супротну ријеч • „Ухвати ријеч“ • „Глуви телефон“ • Игра „На слово, на слово“ • „Каладонт“ • „Тражење питања на задану ријеч“ • „Ријеч на основу два гласа“ • „Погријешно сам, исправи ме“ 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара изјавне, упитне и узвичне реченице пазећи на интонацију - правилно изговара брзалице, бројалице, разбрајалице пазећи на интонацију и артикулацију - прилагођава интонацију и темпо свог говора различитим ситуацијама - тачно одговара на питања и задатке - идентификује и наведе супротну ријеч од задане ријечи - изговара ријечи на задани глас/гласове - уочава и исправља грешке у говору - правилно формулише питање на задану ријеч

ТЕМА: ЗАБАВНА ГРАМАТИКА

Садржаји/Појмови	Исходи
<p>Од гласа преко слова и ријечи до реченице</p> <p>Реченице по значењу (изјавне, упитне, узвичне)</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Упитне реченице (осмишљавање питања на задану тему нпр. шта питају један другог два друга, вук и лисица, пуж и гусјеница... изјавну реченицу претварамо у упитну...) 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове глас, слово, ријеч, реченица - растави ријечи на гласове - растави ријечи на слоге - правилно повезује гласове у ријечима и реченици - уочава слова у ријечи и ријечи у реченици - разликује изјавне, упитне и узвичне реченице - наводи примјере реченица које се разликују по значењу

<ul style="list-style-type: none"> • Изјавне реченице (осмишљавање најљепших порука за друга/другарицу користећи изјавне реченице) • Узвичне реченице (проналажење узвичних реченица у датом тексту) <p>Радња и вршилац радње</p> <p><i>могућа активност у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Игра „Шта ко ради?“ 	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује и разликује субјекат и предикат у реченицама - правилно повезује радњу и вршиоца радње
--	--

ТЕМА: КАКО СЕ ШТА ПИШЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Одговарајући знак на крају реченице • Исправи грешку – могући примјери: <ul style="list-style-type: none"> - Писање имена, презимена, надимака; имена животиња; назива градова/села; географских појмова у окружењу - Правилно преписивање текста - Правилно раздвајање ријечи у спојеним реченицама - Означавање тачно/нетачно написаних реченица • Ријечца „ЛИ“ 	<ul style="list-style-type: none"> - пише одговарајући знак на крају реченице - правилно пише велико почетно слово код имена, презимена, надимака, имена животиње, назива градова/села, географских појмова у окружењу - препознаје грешке у писању великог и малог слова и исправља их - правилно користи размак између ријечи у реченици - препознаје и означава правилно написане реченице - правилно користи упитну ријечцу „ЛИ“

ТЕМА: КЛУБ ЧИТАЛАЦА

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Народне приче • Пјесме • Бајке • Басне • Пословице, брзалице, загонетке, питалице • Разни текстови из дјечијих часописа (<i>Бирати књижевна дјела прилагођена узрасту која се не обрађују на редовној настави</i>) • Стваралачко слушање <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <p>Измијени дио приче избацио бих из приче... позвао бих у причу... промијенио бих крај приче...</p> <p>Препознај бајку/басну/причу/пјесму: по једној реченици по дијелу текста по стиху или стиховима</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пажљиво слуша читаоца - укратко препричава прочитани текст - наводи и описује основне особине ликова - именује главне и споредне ликове у књижевним дјелима - одговара на питања која се односе на прочитани текст - описује како се осјећао док је слушао књижевно дјело - у интеракцији са вршњацима и водитељем открива поруку текста - разликује књижевна дјела - препозна и даје тачан одговор на загонетке/питалице - рецитије стихове - на креативан и маштовит начин мијења причу - препознаје и именује бајку, басну, причу, пјесму на основу реченице, дијела текста, стихова...

<p>Квизови, мозгалице</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обиљежавање значајних датума: Свјетски дан матерњег језика Свјетски дан поезије 	<p>- активно учествује у радионичким активностима и манифестацијама</p>
ТЕМА: ЧИТАМО И ПИШЕМО	
<p>Садржаји/Појмови</p>	<p>Исходи</p>
<p>Читање штампаних ћириличних слова, ријечи, реченица и краћих текстова</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведених садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Читање наглас и у себи • Вјежбе читања са разумијевањем • Прочитај ријеч, реченицу – извуци из шешира/кутије • Игра „Палиндром“ - читање уназад <p>Писана слова</p> <p>Писање ријечи и реченица штампаним и писаним словима</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Састављање ријечи од понуђених слова • Напиши што више ријечи на слово... • Од понуђених слова састави најдужу ријеч • „Уланчавање“: Ријеч по ријеч – реченица • „Скривене ријечи“ • Ријечи од ријечи (спајање двије или више ријечи да се добије нова – ја, бука - јабука) • Укрштенице, ребуси, осмосмјерке • Састављање ријечи по узору • Повезивање слова • Допуњавање реченица • Састављање реченица од понуђених ријечи • Реченице које су доживјеле „земљотрес“ (са погрешним редом ријечи у реченици) • Пишемо пјесме – ријечи у шетњи траже свој пар • Писање честитки и разгледница • Писање писма другу, рођаку... 	<p>- шчитава или течно чита ријечи и краће текстове и разумије њихов смисао</p> <p>- препознаје и пише штампана ћирилична слова</p> <p>- препознаје и пише писана ћирилична слова</p> <p>- самостално осмишљава и пише ријечи и реченице</p> <p>- правилно повезује слова и формира ријеч</p> <p>- правилно преписује текст пазећи на уредност и тачност</p> <p>- лијепо и уредно пише у складу са својим могућностима</p> <p>- правилно допуни реченицу одговарајућим ријечима да би реченица имала смисао</p> <p>- разликује велика и мала слова</p> <p>- повезује велика и мала слова</p> <p>- саставља реченице од понуђених ријечи</p> <p>- правилно одреди ред ријечи у реченици, да би реченица имала смисао</p> <p>- самостално или уз помоћ напише пјесму пазећи на римовање стихова</p> <p>- самостално напише честитке/разгледнице</p> <p>- разликује изглед и садржај честитке и разгледнице</p> <p>- пише писмо пазећи на правилан ред ријечи, граматичка правила, уредност и смисао поруке коју жели да поручи</p>

ТЕМА: ЈА КАО ГЛУМАЦ

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Луткарске представе • Драматизација приче/басне/бајке • Ситуацијске драматизације и игракази • Имитације • Филмови за дјecu • Обиљежавање значајних датума: Свјетски дан позоришта 	<ul style="list-style-type: none"> - изводи луткарске представе/драматизације текста/ имитације на задану тему - демонстрира одређене улоге - пажљиво слуша/посматра различита сценска извођења - пажљиво гледа анимиране филмове, игране и документарне филмове и може да их преприча - израђује лутке и користи их у луткарским представама - активно учествује у припреми и реализацији школске приредбе - активно учествује у радионичким активностима

УМЈЕТНИЧКЕ АКТИВНОСТИ**ОПШТИ ЦИЉЕВИ:**

- Подстицање цјелокупног развоја дјечјих потенцијала кроз ликовно, музичко и друге видове стваралаштва;
- Развијање основних способности, вјештина и интересовања за различите форме ликовног изражавања: цртање, вајање, сликање употребом различитих техника и материјала;
- Упознавање основа музичке писмености и сценске умјетности, те развијање интересовања за различите видове музичког и сценског извођења;
- Његовање љубави према умјетничким вриједностима традиције и културе српског народа и других народа и народности који живе у Републици Српској.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ:

- Упознавање материјала и техника ликовног стваралаштва;
- Изражавање емоција кроз ликовно и музичко изражавање;
- Стицање вјештина изражавања кроз покрет, плес и народна кола;
- Оспособљавање да активно слуша и изводи музичка дјела;
- Подстицање на активно учествовање у извођењу драмских дјела;
- Развијање уредности при раду и осјећаја за лијепу;
- Развијање критичности и самокритичности;
- Утврђивање значаја и улоге културно-историјског наслеђења, традиције и обичаја у обликовању властитог идентитета;
- Развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђењу;
- Усвајање знања кроз игру.

ТЕМА: ЛИКОВНЕ И КРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Садржаји/Појмови	Исходи
<p>Примјена различитих техника и материјала (темпере, колаж, креда, оловка, бојице, угљен, воштане боје, пластелин, глинамол, фломастери, глина, тијесто, кинетички пијесак, разни природни материјали, рециклажни материјали...)</p>	

<p><i>могуће активности и мотиви у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Илустрација књижевних дјела (бајке, басне, пјесме ...) • Илустрација омиљеног лика (замишљеног, из породице, књижевног текста, историјске личности...) • Моделовање и обликовање (бића и предмета и сл.) • Мозаик (лик, предмети...) • Отискивање (лишће, кромпир, јабука, спужва, шака, прсти...) • Радионице на разне теме (празници, вјерски празници, годишња доба, музички инструменти...) • Израда костима и маске • Израда панора на различите теме (Дјечија права и обавезе, правила понашања у продуженом боравку, годишња доба...) • Израда плаката (најава за школску приредбу, балет, ваљар, изложбу, представу, базар) • Изложбе 	<ul style="list-style-type: none"> - цртежом представи књижевно дјело и омиљеног лика - обликује од пластелина, глине, глинома... задане облике - израђује ликовне радове уз помоћ природних материјала (рижа, пасуљ, житарице, каменчићи, слама...) - ствара композиције обликовањем различитих материјала - мозаиком представи задани мотив - ликовно се изрази отискивањем различитих облика - изради рад уз помоћ печата или других рељефних предмета (отискивање) - активно учествује у радионичким активностима и креативно се изражава - изради костим и маску на задану тему - активно учествује у групним активностима приликом израде панора и плаката на различите теме - исказа креативност, уредност и прецизност у раду - правилно користи различите материјале - врши процјену свог, туђег и заједничког рада
--	---

ТЕМА: МУЗИКА, ПЛЕС И ГЛУМА

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Слушање музике (музика познатих свјетских композитора, дјечије пјесме, музика различитих крајева...) • Пјевање дјечијих пјесама • Рецитовање пјесама (дјечије пјесме познатих дјечијих пјесника ...) • Моја драмска гачка • Осмишљавање и извођење ритмичких покрета • Познати плесови (Валцер, Румба, Танго...) и дјечије кореографије (Пачији плес, Хоки-Поки...) 	<ul style="list-style-type: none"> - пажљиво слуша музичку композицију - препознаје и разликује музичку композицију - самостално и хорски пјева пјесме по слуху - експериментира звуцима и ритмовима помоћу Орфовог инструментарија - изражајно рецитује пјесме - креативно се изрази кроз плес и глуму - прати мелодије одговарајућим покретима и/или плесом - описује доживљај композиције - правилно изводи плесне кораке

ТЕМА: ОБИЧАЈИ И ТРАДИЦИЈА	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Вјерски празници • Свети Сава – школска слава (химна, лик и дјело...) • Ми веземо, плетемо (Змијањски вез, гоблен и сл.) • Фолклор (ношња, игра свог краја, употребни предмети) • Традиционални инструменти (фрула, тамбура, бубањ, свирала, труба од љескове коре...) 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњава појмове традиција и обичаји - именује вјерске празнике народа који живе у Републици Српској - наводи обичаје везане за вјерске празнике - демонстрира обичаје везане за породична славља - наводи специфичности из живота и дјела Светог Саве - препознаје и изводи Химну Светом Сави - игра народну игру свог краја - црта и шематски приказује мотиве народне ношње - израђује једноставне ручне радове - именује и описује намјену различитих предмета (опанак, чутура, вретено, преслица...) - звучно и визуелно препознаје традиционалне инструменте свог завичаја и Републике Српске

СОЦИОЕМОЦИОНАЛНЕ АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Цјеловит развој дјечијег потенцијала, социјалних, емоционалних и радно-акционих компетенција ученика;
- Развијање основних животних вјештина;
- Оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено мјесто у њему;
- Развијање способности и вјештина дјеловања и понашања у складу са друштвеним, културним и породичним вриједностима.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Препознавање и схватање узрочно-последичних веза и односа;
- Оспособљавање за спознају сопствене личности, карактеристика, способности, могућности, потреба, интересовања, као и јачање самопоуздања;
- Подстицање и развијање друштвено прихватљивих норми понашања, правилног односа према другима, интеракције са другима, показивања кооперативности и заједничког дјеловања;
- Упознавање ученика са дјечијим правима и обавезама;
- Подстицање дјеловања у складу са демократским принципима, уважавајући и прихватајући различитости;
- Подстицање ученика да препознају своје емоције и адекватно их испољавају у различитим животним ситуацијама, те развијање способности за препознавање и уважавање емотивних стања других људи;
- Развијање еколошке свијести, као и препознавање важности природе и уважавање природе као простора за живот и рад људи;
- Оспособљавање ученика за адекватно учествовање у саобраћају;
- Развијање и његовање основних људских вриједности.

ТЕМА: КО САМ ЈА?

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Слика о себи • Ја и како ме други виде 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи особине које карактеришу његову личност - без љутње саслуша мишљење других људи о њему

<ul style="list-style-type: none"> • Свако је нешто посебно • Ја у огледалу • Моје могућности • Кад порастем... 	<ul style="list-style-type: none"> - уочава да се свака особа/дијете разликује како по физичким, тако и по карактерним особинама - наводи своје јаке и слабе стране - објашњава своја интересовања, хобије, омиљене игре - наводи занимање којим жели да се бави и образложи избор жељеног занимања
ТЕМА: ДРУГАРСТВО И КОМУНИКАЦИЈА СА ДРУГИМА	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Упознајмо се! (међусобно упознавање кроз игру - интересовања, навике, омиљене игре, играчке) • Мој најбољи/а друг/другарица из продуженог боравка • Стабло драгих људи • Мој омиљени јунак из приче, бајке, цртаног филма... • Сарадња, међусобна помоћ и дијелење • Заједништво • Међусобно повјерење • Приватност • Тајне • Комуникација, комуникација – сложена занимација 	<ul style="list-style-type: none"> - представи се другарима кроз различите аспекте - именује најбољег друга/другарицу и објасни зашто му је он/она најбољи друг/другарица - опише најбољег друга/другарицу тј. наведе његове особине - израђује стабло драгих људи - представља другима и описује свог омиљеног јунака из приче, бајке, цртаног филма или филма - описује ситуације када је сам, својим понашањем, показао оне вриједности које цијени код својих омиљених јунака - наводи, описује и демонстрира примјере помагања и дијелења - дијели школски прибор, ужину... са другима - помаже другима у извршавању задатака - описује осјећај задовољства због успјешно завршеног заједничког посла - учествује у заједничким активностима и наводи значај заједничког рада - објашњава појам и важност повјерења и наводи друга/другарицу у којег/коју има повјерење - наводи како треба да се понаша да би задобио/ла нечије повјерење - објашњава појам приватности, значај приватности и зашто је важно поштовати нечију приватност - објашњава појам тајне и препознаје потенцијално опасну тајну - уочава и наводи разлике између насилне и ненасилне комуникације - наводи важност пажљивог слушања саговорника - демонстрира облике лијепог понашања - мирно рјешава сукобе, помаже и уважава друге ученике - показује самоконтролу у понашању - описује шта је довело до сукоба - примијени вјештину ненасилне комуникације у рјешавању сукоба и вршњачком посредовању - препознаје и наводи осјећања и потребе учесника у сукобу - предлаже примјере рјешавања сукоба - води рачуна о осјећањима и потребама других - адекватно реагује на провокације

<ul style="list-style-type: none"> • Односи међу ученицима: <ul style="list-style-type: none"> - Конфликти међу ученицима и како их ријешити - Како да расправљамо, а да се не посвађамо? - Посредовање у сукобу између другара 	<p>- уочава да је за узајамно разумијевање важно поштовање и пажљиво слушање саговорника</p>
ТЕМА: ЈА У ШКОЛИ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Правила понашања: <ul style="list-style-type: none"> - у продуженом боравку - у школском дворишту • Обавезе и одговорности у школи • Школа какву желим 	<ul style="list-style-type: none"> - договара правила понашања и понаша се у складу с њима - поштује етички кодекс - именује своје обавезе и одговорности у школи - поштује и пази на туђу и заједничку имовину - води бригу о уредности и безбједности заједничке имовине - изражава своје задовољство/незадовољство условима, појавама, личним и туђим поступцима у школи - наводи приједлоге активности како би школа била што пријатније мјесто - активно учествује у активностима усмјереним на унапређење услова за боравак у школи
ТЕМА: ПОРОДИЦА	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Породица и родбина • Моји преци • Породично стабло • Подјела послова у породици (улоге, задужења) • Обиљежавање значајних датума: Међународни дан породице 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове породица и родбина - разликује појмове бака, прабака, чукумбака, дјед, прадјед, чукундјед и објасни њихове међусобне односе и породичне улоге - илуструје и објасни своје породично стабло - објашњава улоге и задужења чланова своје породице - учествује у радионичким активностима

ТЕМА: ДЈЕЧИЈА ПРАВА

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Различити смо, али су нам права иста: <ul style="list-style-type: none"> - Дјечија права • Моје одговорности и обавезе • Обиљежавање значајних датума: <ul style="list-style-type: none"> - Дан дјетета - Дјечија недјеља 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи/илустративно приказује основна дјечија права - објашњава важност поштовања права дјетета без обзира на различитости (социјалне, етничке, културне, интелектуалне, физичке итд.) - објашњава појам одговорности и обавеза - наводи примјере одговорног понашања - учествује у активностима поводом обиљежавања Дјечије недјеље и Дана дјетета

ТЕМА: ЕМОЦИЈЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Туга/радост • Страх • Поносим се/Стидим се • Емпатија • Ја и љубав • Љубомора • Мој бијес • Изражавање емоција на прихватљив начин • Имам проблем, шта ћу сад? • Психосоцијална помоћ, коме се можемо обратити (сарадања са стручном службом школе) 	<ul style="list-style-type: none"> - описује како се осјећа - наводи ситуације које га чине срећним - наводи ситуације због којих је тужан - дијели са другима своје страхове и спознаје начине превазилажења осјећаја страха - наводи ситуације у којима је био поносан због поступка којим је учинио добро дјело - описује ситуације у којима је осјећао стид и спозна начине превазилажења осјећања стида - исказује способност саосјећања и разумијевања за друге (за сиромашне, болесне, људе у невољи, људе који имају проблем, животиње...) - разговара о љубави према различитим особама из свог живота и начинима показивања исте - препознаје и адекватно реагује на осјећај љубоморе - препознаје и адекватно реагује на осјећај бијеса - описује ситуације које у њему изазивају бијес - препознаје осјећање бијеса код других на основу вербалне и невербалне комуникације - наводи различите начине и технике рјешавања проблема - адекватно реагује у ситуацијама које доживљава као неуспјех - изражава своја осјећања на прихватљив начин водећи рачуна да не повриједи друге особе - правилно реагује на провокације - адекватно прихвата и реагује на критику - зна коме се може обратити за помоћ уколико има проблем

ТЕМА: ЕКОЛОГИЈА

Садржаји/Појмови	Исходи
<p>Заштита околине / Наша улога у очувању околине</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Еколошке заповијести • Рециклирај, не фолирај! • Љубав према природи • Еко акција: уређујемо двориште школе • Истраживачке активности у природи • Истражујемо занимљивости о животној средини • Обиљежавање значајних датума: Дан вода Дан планете Земље Дан без аутомобила 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи и објашњава начине заштите животне средине - описује начине одлагања различитих врста отпада - осмишљава слогане и паролe који промовишу еколошке принципе - објашњава појам и значај рециклаже - наводи материјале који се могу рециклирати - правилно разврстава материјале за рециклажу - наводи важност бриге о природи и њеном утицају на живот свих живих бића - именује поступке којима можемо показати правилан однос према природи - активно учествује у уређењу школског дворишта - учествује и иницира активности у природи - истражује различите занимљивости о животној средини - учествује у радионичким активностима - иницира и организује различите еко акције

ТЕМА: КУЛТУРА ПОНАШАЊА

Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Пристојно понашање – Бонтон</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздрављање – упознавање • Понашање за столом • На аутобуској станици и у јавном превозу • На излету, путовању • У установама културе • У вјерским објектима 	<ul style="list-style-type: none"> - познаје и поштује правила лијепог понашања - критички процјењује адекватност одређених поступака - објашњава како се пристојно упознаје са другом особом и демонстрира ту активност - објашњава и демонстрира правила понашања за столом, како се правилно користи прибор за јело - објашњава правила пристојног понашања на аутобуској станици, у јавном превозу и путовањима - демонстрира понашање према старијим особама, инвалидима и трудницама у превозу - поштује правила понашања у установама културе - наводи правила понашања у вјерским објектима и описује начин облачења приликом посјета вјерским објектима

<p style="text-align: center;">Лијепе ријечи</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <p>Чудесан свијет лијепих ријечи</p> <p>Игре лијепим ријечима</p>	<ul style="list-style-type: none"> - користи лијепе ријечи у комуникацији са другарима/другим особама - наведе четири чаробне ријечи и зна да објасни у којим ситуацијама се примјењују
ТЕМА: САОБРАЋАЈНА КУЛТУРА	
Садржаји/Појмови	Исходи
<p style="text-align: center;">Саобраћај</p> <p><i>могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Саобраћајни појмови • Саобраћајни знакови • Врсте саобраћаја • Ја у саобраћају 	<ul style="list-style-type: none"> - именује и разликује саобраћајне појмове: коловоз, тротоар, пјешачки прелаз, семафор, раскрсница, саобраћајни знак итд. - разликује и наводи врсте саобраћаја - препознаје и разликује саобраћајне знакове - поштује саобраћајна правила - описује кретање од куће до школе уважавајући саобраћајна правила - описује и демонстрира правилно понашање пјешака на пјешачком прелазу са семафором и без семафора - објашњава и демонстрира правилан прелазак улице без означеног пјешачког прелаз - описује и демонстрира правилно кретање пјешака на улици са тротоаром и без тротоара - описује и демонстрира правила понашања приликом вожње ролера, бицикла ... - описује и демонстрира кретање ученика у групи и појединачно
ТЕМА: ЊЕГУЈЕМО ЉУДСКЕ ВРИЈЕДНОСТИ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Великодушност, доброта • Искреност, поштење • Захвалност • Марљивост • Стрпљење и самоконтрола • Самосталност 	<ul style="list-style-type: none"> - набраја људске вриједности - описује важност понашања у складу са договореним вриједностима - описује ситуације када је чинио добра дјела - разликује искрено од неискреног понашања и описује посљедице до којих доводе - уочава посљедице лажи - објашњава начине указивања захвалности другима - личним поступцима показује захвалност - разликује марљивост и љеност и наводи посљедице таквих понашања - наводи особине и радње које примјењује стрпљива особа - личним примјером показује стрпљивост и показује самоконтролу - самостално обавља задатке и активности - наводи примјере поштовања себе и других - покаже самопоуздање учешћем у активностима

<ul style="list-style-type: none"> • Самопоштовање и самопоуздање • Истрајност и упорност • Толеранција • Праведност • Слобода • Солидарност • Љубазност • Храброст • Хуманост 	<ul style="list-style-type: none"> - наводи карактеристике особе која има самопоуздање - показује истрајност и упорност у раду - уочава везу истрајности и упорности у раду са доживљајем успјеха - односи се према другима са уважавањем и прихвата мишљења других - на праведан начин дијели ствари, задужења, улоге - на праведан начин рјешава конфликте - разликује праведно од неправедног понашања - идентификује примјере слободе - објашњава значај слободе изражавања мишљења - помаже пријатељима у тешким тренуцима - радује се туђим успјесима - указује на важност солидарности према старијим, млађим, људима са потешкоћама... - наводи позитивна искуства и емоције у вези са љубазним понашањем - демонстрира љубазно понашање и комуникацију у друштву, породици, школи... - љубазно се опходи према другима - препознаје особине храбрих људи (одлучност, труд, снага, упорност...) - одазива се на позив за учешће у хуманитарним акцијама - иницира и организује хуманитарне акције на нивоу одјељења, групе, школе, свог насеља - помаже људима којима је помоћ потребна - спреман је да се бави волонтерским и хуманитарним радом
--	---

ФИЗИЧКО - ЗДРАВСТВЕНЕ АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ

- Свестрани развој личности кроз развијање позитивног става према здравим стиливима живота;
- Усвајање вјештина и знања које омогућавају учешће у различитим играма и спортским активностима и схватање значаја редовног вјежбања и упражњавања спортских активности;
- Развијање самопоуздања и социјализације дјетета учешћем у колективним активностима.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

- Развијање позитивног става према физичком вјежбању у циљу очувања и унапређења здравља;
- Развијање навика здраве исхране;
- Развијање свијести о нивоу сопствених способности и карактеристика;
- Оспособљавање за коришћење природних облика кретања на различите начине;
- Утицање на правилно држање тијела примјеном природних облика кретања;
- Развој моторичких и функционалних способности;
- Социјализација и формирање морално-вољних особина ученика кроз примјену правила различитих игара;
- Усвајање основа технике спортских игара кроз упражњавање игара на отвореном;
- Оспособљавање за правилно извођење заданих вјежби;
- Формирање здравствено-хигијенских навика;

- Развијање одговорног односа према простору за вјежбање, реквизитима и личној хигијени.

ТЕМА: БРИГА О ЗДРАВЉУ

Садржаји/Појмови	Исходи
<p>Здравље и здрави стилови живота</p> <p><i>Могуће активности у оквиру наведеног садржаја:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Пирамида исхране• Здрава исхрана (правимо зимницу, здраву ужину, здраве слаткише и напитке, чипс од јабуке...)• Вртни пројекат (узгајање и његовање мини баште у кутку учионице или у дворишту школе: рано поврће, лековито и зачинско биље...)• Календар здравља• Лична хигијена и хигијена простора• Обиљежавање значајних датума: Свјетски дан здравља	<ul style="list-style-type: none">- објашњава важност правилне и здраве исхране- разликује здраве од нездравих намирница- објашњава како правилна/неправилна исхрана утиче на здравље људи- на креативан начин прикаже пирамиду здраве исхране и објасни је- објашњава важност здравих стилова живота- учествује у вртним пројектима- израђује календар здравља у циљу очувања здравог начина живота- примјењује активности испланиране у календару здравља- наводи и објашњава начине одржавања личне хигијене и примјењује их- наводи и објашњава начине одржавања хигијене просторија продуженог боравка- учествује у уређењу и чишћењу простора- активно учествује у обиљежавању важних датума

ТЕМА: КРЕТАЊЕ

Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none">• Ходање• Трчање• Скакање• Поскакивање• Прескакање• Бацање• Хватање• Гађање• Додавање• Вучење• Гурање• Пузање• Провлачење• Дизање• Ношење	<ul style="list-style-type: none">- савладава основе моторичких радњи кроз ходање, трчање, пењање, ваљање, пузање, вучење, гурање- изводи различите варијанте поскока, скокова, прескока, провлачења савладавањем нижих, виших, већих, мањих, окомитих, косих и водоравних препрека- манипулише објектима различитим начинима хватања, бацања, додавања, гађања, вођења, жонглирања једног или више предмета различитих облика, величина, тежина, тврдоћа- активира горње и доње екстремитете кроз различите активности: бацање, гађање, хватање, додавање

	- савладава отпор кроз различите начине дизања, ношења, гурања, вучења
ТЕМА: ОПШТЕ ИГРЕ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Штафетне игре • Вјежбање у полигонској постави • Вјежбање по станицама • Превентивно корективне вјежбе • Аеробик за дјecu • Спортски полигони • Игре без реквизита („Хваталице“, „Дан-ноћ“, „Имали смо пиле“, „Ланац“, „Жмирке“, „Школица“, „Иде маца око тебе“, „Залеђени чича“, „Ђорава бака“) • Игре уз музику („Музичке столице“...) 	<ul style="list-style-type: none"> - показује моторичке способности кроз различите полигоне, штафетне игре, вјежбе по станицама и аеробик за дјecu - правилно изводи вјежбе - изводи превентивно корективне вјежбе - показује позитивне карактерне особине - поштује правила игре - савладава препреке у општим играма
САВ ТАЈ СПОРТ	
Садржаји/Појмови	Исходи
<ul style="list-style-type: none"> • Мали фудбал • Мини рукомет • Мини одбојка • Мини кошарка 	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје елементе спортских игара - изводи елементе различитих спортова - учествује у игри примјењујући правила и поштује их - доноси одлуке у игри - разликује правила у спортским играма
АКТИВНОСТИ ПО ИЗБОРУ ШКОЛЕ	
Активности планирати у складу са школским и локалним условима.	
3. АКТИВАН И ПАСИВАН ОДМОР	
<p>Пасиван одмор омогућава ученицима да послуже напорних физичких активности, у мировању надокнаде изгубљену енергију, одморе мишиће и припреме се за наредне активности.</p> <p>Активан одмор омогућава ученицима да путем разноврсних физичких активности каналишу нагомилану енергију након дужег времена проведеног у физички пасивном стању.</p>	

ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКА УПУТСТВА И ПРЕПОРУКЕ

Приликом планирања активности у продуженом боравку неопходна је доминација игре и игроликих активности. Игра пружа могућност за унапређивање и вјежбање перцептивно-моторичких, интелектуалних, социоемоционалних, комуникацијских и креативних вјештина. Избор конкретних активности зависи од креативности, иновативности водитеља, његове домишљатости и аутентичности. Неопходно је имати у виду активну позицију ученика у свим фазама рада.

Организацијом рада у продуженом боравку обухваћена су три различита обавезна подручја рада и то:

- **активан и пасиван одмор ученика,**
- **подршка ученицима у учењу,**
- **слободне активности.**

Ријеч је о обавезним садржајима рада, који се током седмичне и дневне организације рада у продуженом боравку континуирано смјењују. Једнако су важни за остварење дефинисаних циљева програма рада у продуженом боравку, те ниједан од њих не треба имати приоритет у односу на други, него напротив, сва три подручја се требају сматрати обавезним и морају бити присутни у организацији рада у продуженом боравку.

Могуће је у времену предвиђеном за учење и израду домаћих задатака, као и у времену планираном за слободне активности ученика, предвидјети краће одморе, уколико се за тим укаже потреба. Реализовање планираних активности у оквиру дефинисаних подручја треба планирати на начин да се мијењају облици и методе рада, како не би долазило до додатног оптерећења ученика.

Подршка ученицима у учењу планира се у складу са оперативним плановима наставника разредне наставе. У продуженом боравку дио времена треба посветити подршци у учењу, кроз различите видове подршке ученику (подршка у изради домаће задаће, понављање обрађених наставних садржаја, увјежбавање и друго). Подршка треба да буде усмјерена на развијање радних навика код ученика и самосталности у учењу. Водитељ треба да, у координацији са наставницима разредне наставе, прати обавезе ученика, те да му пружи подршку за реализацију истих. Такође, водитељ треба да процијени које вријеме је оптимално за извршавање ових обавеза, како не би долазило до презасићености и преоптерећености ученика. Потребно је водити рачуна о томе да ће поједини ученици завршити своје обавезе прије других, те водитељ мора бити спреман да ученике додатно радно ангажује, како не би ометали остале ученике.

У нашој наставној пракси домаћа задаћа за ученике другог и трећег разреда подразумијева самосталан рад и кориштење уџбеника или других извора знања.

Слободне активности дају могућност школи да подстиче развој ученикове цјелокупне личности, а реализују се кроз: језичко-комуникацијске активности, математичко-логичке активности, социоемоционалне активности, умјетничке активности, физичко-здравствене и активности по избору школе.

У току дана не смије доћи до понављања предвиђених дневних активности за исту групу ученика. Кроз слободне активности школа треба развијати и унапређивати ученикова знања, вјештине, способности, те подстицати креативност и машту...

Слободним активностима треба да буде посвећено више времена од времена планираног за подршку у учењу и за активан и пасиван одмор. Предвиђене активности морају бити разноврсне и примјерене узрасту. На нивоу дана препоручује се реализација три слободне активности.

Приликом реализације програмских садржаја за други разред у оквиру **математичко-логичких активности**, водитељ продуженог боравка приступа слободно, флексибилно и креативно, стављајући ученика у центар активности. Водитељ продуженог боравка је тај који код ученика подстиче развој логичког и математичког мишљења и закључивања.

Програм је потребно реализовати кроз игру, водећи рачуна да ученици усвоје очекиване исходе и остваре опште и посебне циљеве. Дидактички материјал је пожељно израдити од природних

материјала, те помоћу истог реализовати предложене математичке игре или математичке игре које је сам водитељ припремио у складу са очекиваним исходима и циљевима учења.

Неке од предложених игара биће објашњене у наставку текста. Исте могу бити и примјер који ће водитеља подстаћи на осмишљавање и израду нових игара. **У току седмице предвиђено је да се математичко-логичке активности реализују два пута.**

Објашњење примјера непознатих игара

ШТА ЈЕ ЛИЈЕВО, А ШТА ДЕСНО - Водитељ провјерава да ли су дјеца усвојила појам десно-лијево задајући задатак нпр. „зажмири на десно око“ или „лијевом руком додирни десни образ“. Разбрајалицом изабере ученика којем задаје задатак да лопту коју му пружи, спусти на под са своје десне/лијеве стране. Када ученик испуни задатак, иде три корака лијево/десно и пет корака назад/напријед. Сва дјеца пролазе кроз игру. Током активности инсистира се на именовању положаја (десно-лијево), на набрајању предмета који су „десно од“ или „лијево од“. На крају игре свако дијете добија наставни листић на коме је нпр. нацртана столица, а могући задатак је да са десне стране нацрта лопту, а са лијеве оловку.

ИСПРЕД, ИЗА, ИЗМЕЂУ - Ученици су распоређени у групе, које броје три члана. Водитељ свакој групи даје медаљоне у три боје (жута, црвена, плава). Сваки члан групе узима један медаљон. Водитељ даје инструкцију да се из групе издвоје ученици са црвеним и плавим медаљоном, а између њих стане ученик који је добио жути медаљон (контролише да ли су групе тачно извршиле задатак). Затим даје инструкцију да испред стане ученик са црвеним, иза са жутим, а између ученик са плавим медаљоном. Игра се отежава, тако што ученици у току игре могу мијењати медаљоне са бојама.

ШКОЛИЦА СА ГЕОМЕТРИЈСКИМ ОБЛИЦИМА - Нацртати школицу кредом у боји. Поред познатих, водитељ сам ствара „школицу“ потенцирајући поједине геометријске облике и њихово именовање. Водитељ објашњава начине на које ће се ученици кретати по одређеном геометријском облику. Нпр. у кругу ученик скаче на једној ноzi, троугао прескаче...

ТРАЖИ ИСТИ ОБЛИК - Дјеца су подијељена у групе. На поду се нацртају/налијепе круг, квадрат, правоугаоник. Дјеца добију медаљоне у облику нацртаних облика. Нпр. на знак водитеља она дјеца која имају круг, трче до круга и око њега формирају исти облик (круг).

МИ ЦРТАМО КРУГОВИМА - Дјеца се играју геометријским облицима по слободној вољи. Касније се прелази на усмјерену игру. Нпр. од дјецe се тражи да направе цвјетове од кругова исте величине; меду од кругова различите величине; пиле од кругова и троуглова и сл.

ДОМИНО - ГЕОМЕТРИЈСКИ ОБЛИЦИ - Направимо 16 плочица (картона) у четири варијанте: 1. група: 4 плочице на којима су облици обојени у црвено и то: троугао-троугао, троугао-квадрат, троугао-правоугаоник, троугао-круг; 2. група 4 плочице на којима су облици обојени у плаво и то: квадрат-правоугаоник, квадрат-троугао, квадрат-круг, квадрат-квадрат, 3. група: 4 плочице на којима су облици обојени у зелено и то: круг-круг, круг-троугао, круг-квадрат, круг-правоугаоник; 4. група: 4 плочице на којима су облици обојени у жуто и то: правоугаоник-правоугаоник, правоугаоник-троугао, правоугаоник – круг, правоугаоник квадрат.

Плочице су подијељене тако да сваки играч добије једнак број плочица. Први играч једну плочицу ставља на средину стола и именује оно што је на плочици. На сто сљедећи играч ставља плочицу са истим облицима. Игра траје док се све плочице не сложе.

КО СЕ САКРИО - Водитељ пред дјецу на сто стави геометријска тијела. Тражи од дјецe да их добро погледају. Након тога, једно дијете излази из просторије. Водитељ сакрије једно геометријско тијело. Дијете на позив улази у просторију и утврђује које геометријско тијело недостаје. Остали му помажу ријечима „топло-хладно“.

ПРОНАЂИ ГЕОМЕТРИЈСКА ТИЈЕЛА - Водитељ најприје провјери да ли дјеца разликују и препознају геометријска тијела. Држи у руци геометријско тијело, дјеца га описују и уочавају разлике у односу на друга геометријска тијела.

Водитељ узима „тајанствену торбицу“, износи је пред дјецу и објашњава правила игре. Дјеца одређеним редом излазе, завлаче руку, ухвате један предмет, опипају га и не извлачећи руку покушавају погодити који је предмет (геометријско тијело). Вади предмет и показује дјеци. Ако је погодио предмет, узима га и добија један поен, ако није враћа предмет у ту торбу. Игра се наставља док торбица не буде празна.

ШТА МОГУ НАПРАВИТИ ОД КОЦКИЦА - У овој игри дјеца од коцкица праве разне објекте (куће, зграде, куле...). Када заврше „градњу“ објашњавају шта су направили и од којих геометријских тијела су састављени направљени објекти.

ПОМОЗИМО ЛУТКАМА ДА ПРОНАЂУ СВОЈУ ОДЈЕЋУ - Дјеца сједе у полукругу, а водитељ ставља испред њих корпу са луткама и њиховом одјећом. Објашњава да су лутке и одјећа били на прању. Задатак је да лутке (лутке су различите величине) обуку, али да прво разврстају одјећу и поредају је по величини - од најмањег до највећег. Разбрајалицом се изабере четворо дјеце који издвајају одјећу и лутке (сукњице, блузе, обућу, лутке). Водитељ и остала дјеца прате и исправљају уколико је то потребно. Затим се бира нова четворочлана екипа која реда предмете по величини од најмањег до највећег. Остала дјеца и водитељ прате рад и исправљају уколико је то потребно. По завршетку излази једно по једно дијете, бира одговарајућу одјећу и облачи лутку. Обучене лутке редају по величини, али од највеће до најмање.

КУТИЈА СВАШТАРА - Дјеца су окупљена око кутије (кутија сваштара - тако се зове јер у њој има различитих предмета). Водитељ води кратак разговор са ученицима о томе шта би се могло налазити у кутији. Када је заинтересовао дјецу, водитељ узима лопту и баца дјетету које започиње активност. Дијете које је ухватило лопту враћа лопту водитељу, а затим прилази кутији, узима један предмет из исте и описује га: какав је по величини, какав је по облику, по боји и чему служи (нпр. медо - велики, смеђ, служи за играње...). Након тога, водитељ баца лопту другом ученику и наставља игру. Након завршене игре, предмети се могу редати по величини.

МАЛИ ГРАДИТЕЉИ - Водитељ саопштава дјецу да ће се играти у кутку грађевинарства: правиће куће, зграде, куле и сл. Дјеца се даје одговарајући материјал и они сједећи на поду почињу рад. Када водитељ означи крај градње, преостали материјал се одлаже, остају само грађевине. Заједно изаберу три грађевине и пореде их по висини: високо-више-највише, ниско-ниже-најниже.

Затим узимају шест „грађевина“ и пореде их у низу по висини од најниже до највише.

ЧИЈИ ЈЕ ВОЗИЋ ДУЖИ - Дјеца добију коцкице и сл. у истој боји. Треба да их слажу једну поред друге у низу, да образују „возић“. Послије одређеног времена водитељ саопштава да је игра завршена, узима канап и мјери дужину „возића“. Свако дијете/група добија свој канап чија је дужина једнака дужини његовог „возића“. Потом се врши упоређивање канапа.

ВЕСЕЛИ ВОЗ - У весели воз (играчку која се може направити и од кутија), стави се онолико играчака, предмета, плодова и сл. колико има дјеце (избор предмета треба да буде такав да омогући вршење класификације). Вагона треба да је толико колико је и врста предмета. На почетку игре све је у вагонима измијешано (у истом вагону су нпр. лутке, аутићи, шишарке, лопте, оловке...). Водитељ разговара са дјецом о предметима који се налазе у вагону. Закључују да овако натоварен воз не може кренути, те да га треба испразнити и поново натоварити, али тако да се у једном вагону налазе предмети исте врсте. Свако дијете узима један предмет и њиме се игра краће вријеме. Потом се дјеца позивају да „утоваре воз“. Пошто су дјеца заузела своја мјеста у кругу, једно по једно устаје и ставља своју играчку у вагон у којем се већ налази иста таква група предмета. Једно дијете је шеф станице, и уз помоћ друге дјеце контролише утовар. Пошто су сва дјеца ставила предмет у вагон, именују се садржаји појединих вагона (нпр. вагон са луткама, вагон са аутомобилима и сл.). Уколико је правилно натоварен, воз добија дозволу за полазак.

ПУТУЈЕМО, ПУТУЈЕМО - Разговор о путовању возом. Водитељ показује карте са бројевима и провјерава знање о бројевима. Картице се налазе код водитеља. Дјеца сједе за столом, а на столу су распоређене кутије са природним материјалом, свима на дохват руке. Водитељ даје картице дјецу (сваки играч добије по једну карту). Сваки играч стави предмета колика је вриједност броја (10 - десет каменчића). Игра се наставља кад водитељ каже „Путујемо, путујемо“. Карте иду од играча до играча све док водитељ не каже „Станица, стигли смо..!“ Дјеца престају додавати карте, погледају картицу, ставе каменчиће у вриједности броја са картице. Игра се понавља неколико пута.

БРОЈЕВИ ТРЧЕ - Дјеца су подијељена у двије колоне. Када водитељ изговори неки број, дјеца се у свакој колони пребројавају и дијете са тим редним бројем трчи око своје колоне надесно и поново стаје на своје мјесто. Колона чији такмичар први стигне на своје мјесто добија два жетона (поена), колона чији такмичар стигне други на своје мјесто добија један жетон (поен). Игра се понавља док сви бројеви не истрче. На крају играчи изброје своје жетоне (поене). Побједник је она екипа која има више жетона.

ЖИВИ НИЗ БРОЈЕВА - Дјеца су подијељена у колоне. Свако дијете добије бец или наљепницу са неком бројевном картом. Стају у колону по један, од један до највећег броја. Водитељ разговара са ученицима о претходнику и сљедбенику датог броја. Водитељ пушта музику, група се раставља, сви играју, а кад музика престане сви брзо трче на своје мјесто. Ако је група добро обавила „низање“ наставља сљедећа група.

СТЕПЕНИЦЕ - Од коцкица, штапића, кругова праве се низови (серије) почев од један до одређеног броја. Сваки сљедећи члан у низу је за један већи. Може се водити рачуна да сваки сљедећи члан буде другачије боје. Свако дијете образује низ који подсећа на степенице. Игра се може користити и за обраду садржаја са десетицама.

ИЗДВОЈ ИСТО ТОЛИКО - Свако дијете добија двије карте које су лицем окренуте према столу. Када дијете подигне карту погледа који је број на њој, тада испред себе издваја исто толико предмета (коцкица, каменчића итд). Водитељ обилази дјецу и контролише рад. Сљедећи задатак може бити упоређивање два формирана скупа.

ИГРА ПАРНИМ СЛИКАМА - Водитељ дијели ученика у групе, а потом им дијели картице са сликама предмета, а задржи картице са бројевним сликама. Извлачи картицу по картицу са бројевним сликама и ставља их на средину стола. Задатак ученика је да бројевној слици придружи карту на којој се налази слика са истим бројем предмета. Нпр. водитељ ставља на сто бројевну слику са 6 кружића, а дијете које има картицу са 6 предмета, ставља је до бројевне слике. Када сва дјеца споје своје картице са бројевном сликом, игра је завршена.

АРИТМЕТИЧКИ ДОМИНО - Дјеца сједе у полукругу. Водитељ подијели дјецу једнак број картица (домина). Игру почиње дијете које има највећу бројевну картицу или највећу цифру (нпр. на доминама је приказано 8 кружића и одређена цифра или цифра 8 и одређен број кружића), ставља је на сто. Водитељ показује домину и говори ученицима да провјере ко има картицу (домину) на којој је 8 кружића или цифра 8. Двоје дјеце који имају такве картице (домине) излазе и стављају их на сто тако што дијете које има цифру 8 ставља картицу поред картице која има 8 кружића, а дијете које има 8 кружића ставља картицу поред картица која има цифру 8. Игра се наставља док све картице не буду поредане на сто. Игра може бити и такмичарска у групама по 4-6 ученика.

СТОЈ, АКО ЗНАШ, НАЗАД БРОЈ - Дјеца сједе за столом. Водитељ им подијели по једну бројевну карту од један до десет. Затим, прозива по једно дијете, које има одређен број, да броји од један па до тог броја који је означен на бројевној картици, а онда водитељ каже: „Стој, ако знаш, назад број“. Дијете почиње да броји уназад. Захтјев може бити и да дијете броји по два унапријед или уназад, од неког броја.

КО ИМА ВЕЋИ ИЛИ МАЊИ БРОЈ - Дјеца добијају по двије картице. Водитељ ставља једну бројевну карту на средину стола и задаје задатак да дјеца на сто ставе све бројевне карте које су мање од његове бројевне карте. Ако водитељ стави карту на којој је број 12, дјеца треба да ставе све карте на којима су бројеви: 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2 и 1.

ПОИГРАЈМО СЕ БРОЈЕВИМА - Водитељ дијели ученицима картице, свакоме по двије или три а за себе задржи оне веће. Водитељ подиже једну своју картицу. Затим од ученика захтијева да подигну ону картицу која означава нпр. за један мањи број. Водитељ понавља игру са другом картицом уз промјену захтјева.

САСТАВИ И БРОЈ - Дјеца имају картице са бројевним сликама до броја 20 и помоћу њих састављају бројеве са математичког круга. Математички круг се састоји из већег (основног) и упола мањег (додатног) круга. Мањи круг се помјера по основном. Број са основног круга, додаје се броју са додатног круга. Када се саберу оба броја, дјеца дижу ону картицу која одговара њиховом збиру. Сабирање се врши са свим бројевима.

БРЗО РЕЦИ БРОЈ - Дјеца стоје у полукругу, а водитељ је испред њих са лоптом у руци. Када добаци лопту једном дјетету и каже: „Брзо реци број за два већи/мањи од четрнаест“, дијете које ухвати лопту треба да каже шеснаест/дванаест итд.

ИГРА СА ПРЕГРАДАМА - Водитељ показује дјецу кутију са ланицама и преградама, те поставља задатак дјетету тако што из ланице извади бројевну слику и стави је у оквир. Дијете има задатак да преброји кружиће на бројевној слици, те да из кутије узме онолико, нпр. коцкица колико је кружића на бројевној слици, па да затим једном руком (ако је мања количина) или објема рукама (ако је већа количина), принесе прегради. Један дио коцкица ће пасти у једну преграду, а други у другу. Дијете треба да преброји колико коцкица има у једној прегради, колико у другој, а колико има укупно. Ако је у једној прегради било 10 коцкице, а у другој 3, дијете усваја да је $10+3=13...$

КОЛИКО ИМА У ДРУГОЈ ВРЕЋИ - Нпр. на сто, пред дјецу, стави се петнаест куглица. Затим, водитељ у једну врећу стави шет, а у другу девет куглица. Потом, пред дјецом отвори само једну врећу и пита их колико има куглица у њој. Када дјеца преброје, водитељ пита колико има куглица у другој врећи, ако их је на столу било петнаест.

ТРКА СА МАТЕМАТИЧКИМ ПРЕПРЕКАМА - У радном простору водитељ постави препреке са задатком (нпр. трчи између столица, прескочи торбу, провучи се испод стола...). Код сваке препреке

налази се задатак са сабирањем или одузимањем са бројевима до 20 (нпр. $12+3=$). Дијете наставља даље када тачно ријешити задатак. По завршетку водитељ записује вријеме за које је дијете савладало препреке.

ЧИМЕ МЈЕРИМО - Дјеца сједе у кругу. Водитељ дјецу пита „Чиме се мјери, чиме се мјери...“, нпр. тепих - метром, штап - метром, нацртана линија - троуглом, лењиром, и сл.

ШТА ЧЕМУ ПРИПАДА - Дјеца добијају картице на којима се налазе бројеви и јединице мјере. Водитељ ставља на средину стола картицу, дјеца која имају картицу са истом вриједношћу своју картицу стављају поред те картице. Нпр. водитељ ставља на сто картицу на којој је 1 м, дјеца на сто могу ставити картицу на којој пише: 1 м, 10 дм и 100 цм.

НАРУЧИМО НОВ ТЕПИХ, СТО - Водитељ саопштава дјечи да је потребно да наруче нов намјештај за њихов продужени боравак. Говори да ће куповати: тепих, ормар, сто... Да би намјештај био одговарајући заједнички закључују да је потребно да старом намјештају измјере дужину и ширину како би исти одговарао. Ученици подијељени у групе мјере намјештај. Добивају и картице на којима су нацртани дати предмети, а на истим је потребно уписати мјере. Све групе мјере сав намјештај како би се добијене дужине и ширине упоредиле.

ПРОДАВНИЦА - Водитељ подијели „новац“ дјечи. Водитељ ће бити трговац, а дјеца купци. Једно по једно дијете долази, купује и плаћа производе... Дијете само треба да уочи колико му продавац треба вратити новца.

Реализација програмских садржаја у оквиру **језичко - комуникацијских активности** подразумијева слободан, флексибилан и креативан приступ водитеља продуженог боравка, гдје ће ученик бити центар активности реализације програма и гдје ће се подстицати развој његових језичко - комуникацијских компетенција. Пожељно је да водитељи користе различите стратегије, методе и облике рада како би се дјетету омогућило да на лак, безбрижан и креативан начин увјежбава програмом предвиђене садржаје. Да би се на што квалитетнији начин испунили циљеви и задаци програма, потребно је да се програм реализује кроз игру, забаву и на другачији, забавнији начин од програма редовне наставе, а све у циљу задовољног ученика, који ће програмске садржаје усвајати ненаметљиво, развијајући љубав према матерњем језику, правилној и учтивој комуникацији. Такође, пожељно је да водитељи израђују дидактички материјал и дидактичке игре, али и да истражују и користе доступну литературу са примјерима игровних активности, кроз које ће ученици усвајати и увјежбавати језичко - комуникацијске садржаје. Такође, препоручује се кориштење едукативних тв-емисија, презентација, видеа, квизова итд. **У току седмице предвиђено је да се језичко-комуникацијске активности реализују два пута.**

Објашњење примјера непознатих игара:

УХВАТИ РИЈЕЧ - Водитељ изговара низ ријечи, ученик треба плеснути длановима када чује ријеч која се разликује од других (коса, коса, коза, коса; нос, нос, ноћ, нос, нос; кост, кост, гост, кост).

ПОГРИЈЕШИО САМ, ИСПРАВИ МЕ - Водитељ намјерно прави грешке у говору, употребом погрешних падежа, прилога, рода, броја... Дјеца имају задатак да се појединачно јављају и правилно изговоре реченицу.

СКРИВЕНЕ РИЈЕЧИ - Ученик треба да пронађе скривену ријеч у понуђеној ријечи (славан – лав, морнар – нар, стомак – сто, мак или свестран – све).

ПОЧЕТНО И ЗАВРШНО СЛОВО - За ову игру потребни су цртежи различитих животиња и предмета, те картице са словима. Дјететов задатак је да сваком цртежу придружи одговарајуће слово (почетно слово). Када дијете повеже све цртеже са словима, игра се може поновити са завршним словима. Водитељ заједно са ученицима може да изради картице за потребну игру.

ИГРА „АЗБУКА“ - Водитељ израђује картице са словима Азбуке. Поред сваког слова написан је и задатак повезан са тим словом. Група ученика сједи у кругу и реда картице са словима и задацима окренуте на празну страну, тако да се задаци не виде. Ученици извлаче картице са словима и задацима. Након тога извршавају прочитане задатке. Нпр. слово Ц – нацртај цвијет, слово З – зуји као пчела, слово Ж – скачи као жаба, истегни се као жирафа...

ЈА КАЖЕМ НЕЧУЈНО, ТИ КАЖЕШ ГЛАСНО - Ова игра служи за увјежбавање правилне артикулације. Водитељ нечујно изговори ријеч, а дијете погађа о којој се ријечи ради. Након што водитељ нечујно изговори ријеч и дијете је препозна, оно гласно и разговјетно изговара ту ријеч. Циљеви ове игре су изговор појединих гласова и вјежба концентрације.

ДАЈ СМИСАО ПРИЧИ - Водитељ/ученик даје примјер приче која нема смисао, а задатак ученика је да на основу понуђене приче, осмисле причу која има јасно значење или смисао.

УЛАНЧАВАЊЕ: РИЈЕЧ ПО РИЈЕЧ – РЕЧЕНИЦА - Уланчавају се ријечи и стварју се реченице које имају смисао. Из игре се искључују ученици који не могу да се сјете одговарајуће ријечи да би се формирала реченица која има смисао или понуде ријеч којом би реченица изгубила смисао. Игра се може реализовати у писменом и усменом облику.

ТРАЖЕЊЕ ПИТАЊА ЗА ЗАДАЊУ РИЈЕЧ - Водитељ објашњава дјечи правила игре која се састоје у томе да он изговори неку ријеч, а дјеца требају за ту ријеч поставити одговарајуће питање. Нпр.

Сриједа – Који је данас дан?

Пчела – Ко нам даје мед?

Прича – Шта дјеца воле слушати?

Ципеле – Шта дјеца носе на ногама?

КАЖИ ПОГРЕШНО ДА ИСПАДНЕ СМИЈЕШНО - Дјечи се најприје исприча нешто на ову тему да би схватили циљ и начин игре.

„Пошла Сњежана да купи хљеб, па отишла у књижару и купила ципеле. Послије се вратила у школу па је лијепо доручковала књиге, а затим се упутила кући да купи висибабу, јер је био мјесец децембар. Код куће је сјела на своје мјесто у клупи и слушала шта учитељица прича. Лијепо је одговарала на сва мамина питања, па је мама похвалила своје куче, што тако лијепо зна шта треба радити.“

Послије оваквог увода и објашњења игра се може изводити.

Водитељ: „Послала мама Сњежану да купи хљеб, а она је отишла у...“

Дјеца: „Књижару!“

Водитељ: „Купила књигу, па се вратила у...“

Дјеца: „Поље!“

РИЈЕЧИ НА ОСНОВУ ДВА ГЛАСА

Нпр. ријеч са гласовима ГЛ

ГЛ на почетку ријечи: глава – глина – гледати – глумити – гласати – глиста – глумац- гладан итд.

ГЛ у средини ријеч: пегла – магла - игла итд.

Нпр. СТР на почетку ријечи – странац – стрина – струја – строг...; у средини: одстранити – Бистрица - инструмент...

ШТА КО РАДИ?

Потребни цртежи различитих занимања људи.

У овој игри водитељ задаје ријеч – именицу, а дјеца у одговору наводе глагол тј. радњу. Нпр. водитељ каже љекар, а дијете одговара лијечи. Ватрогасац – гаси, глумац – глуми итд.

Друга варијанта ове игре је да водитељ говори глагол, а дјеца додају именицу или више именица.

Нпр. лети – авион, птица, хеликоптер, пчела итд.

Умјетничке активности: омогућују креативно и отворено изражавање идеја и осјећања кроз ликовну, драмску, музичку умјетност и стваралаштво. У оквиру дефинисаних тема водитељ има слободу дефинисања различитих активности које ће омогућити остваривање програмом дефинисаних исхода. У реализацији је потребно комбиновати различите ликовне технике, али и материјале (папири различитих боја, величина, фломастери, дрвене боје, воштани пастел, графитне оловке, темпере, глиномол, пластелин...) Ученици имају могућност експериментисања и преобликовања различитих материјала. У реализацији музичких радионица може се користити Орфов инструментариј (звечке, штапићи, металофон...). Такође, пожељно је и експериментисање звуковима, тоновима и ритмовима на импровизованим инструментима. Водитељ ће за слушање бирати композиције прилагођене узрасту ученика, али које се не обрађују на редовној настави. Неопходно је креирати подстицајно окружене за учење и ученике ослободити шаблонизма сваке врсте. **У току седмице предвиђено је да се умјетничке активности реализују два пута.**

Социоемоционалне активности: Реализација програмских садржаја у оквиру социоемоционалних активности подразумијева слободан, флексибилан и креативан приступ водитеља продуженог боравка, гдје ће ученик бити центар активности и гдје ће се подстицати развој његових социоемоционалних компетенција и вјештина. Водитељима се препоручује флексибилан начин кориштења стратегија, метода и облика рада како би се дјетету омогућило да на лак, безбрижан и креативан начин увјежбава програмом предвиђене садржаје, те максимално опуштено и организовано проводи своје слободно вријеме. Такође, да би се на што квалитетнији начин остварили циљеви и исходи програма потребно је реализацију програмских садржаја изводити кроз радионице и игре,

тимско, сарадничко, истраживачко учење и проблемско учење уважавајући развојне карактеристике и индивидуалне могућности, те потребе и интересовања ученика.

Препоручљиво је користити приручнике које подразумевају радионички и интерактивни приступ раду са примјерима радионица, а избор литературе остављен је на слободу водитељима продуженог боравка. Такође, пожељно је користити и едукативне тв-емисије, презентације, видео материјал, квизове итд. **У току седмице предвиђено је да се социоемоционалне активности реализују три пута.**

Физичко-здравствене активности: наведене теме и садржаји имају за циљ да омогуће остваривање природне потребе дјетета за кретањем и игром као начином изражавања, али и стварање услова за социјализацију и учешће у колективу. У раду са ученицима увијек треба полазити од поштовања ученикове личности и индивидуалних могућности у складу са њиховим узрастом, водећи рачуна да сви ученици доживе осјећај успјешности и задовољства. Неопходно је пружити прилику сваком ученику да испољи своју индивидуалност, омогућити му да буде свјестан својих могућности те да се развија сопственим темпом.

Наведене садржаје реализовати помоћу добро и квалитетно осмишљених активности примјеном дидактичких средстава и реквизита. **У току седмице предвиђено је да се физичко-здравствене активности реализују четири пута.**

Здрави стилови живота (у реализацији садржаја могуће је остварити сарадњу са нутриционистом, љекаром...). Указивати на важност физичке активности, правилне исхране, одржавања хигијене за здравље.

Објашњење примјера понуђене активности

Календар здравља (ученици планирају физичке активности које изводе током одређеног времена, а потом биљеже своја постигнућа). План може бити сљедећи: понедељак - дан без игрица и одлазак у природу, уторак - прескакање конопца најмање 5 минута у току дана, сриједа - дан шетње (уприличити шетњу по парку или околини у трајању од најмање 20-30 минута), четвртак - док гледате телевизијску емисију урадити неколико вјежби, петак - дан војње бицикла најмање 30 минута у току дана. Календар се може израдити у виду наставних листића за сваког ученика у којима ће водити евиденцију реализованих активности.

У оквиру теме *опште игре* могу се примјењивати: игре лоптом („Између једне или двије ватре“, погоди мету, добацавање из центра, обично добацавање, ношење лопте, ...), обруч, конопца (вучење конопца...), ластиш, кликери, бадминтон, фризби, мала куглана, игре вијачама („Лимбо“, прескакање вијаче...) или игре без реквизита („Царе, царе господаре“, „Берем, берем грожђе“, „Ледени чича“, „Нераскидиви ланац“, „Дан – ноћ“, „Школица“).

Водитељ осим предложених, има слободу да планира и друге игре примјерене узрасту и могућностима ученика, не излазећи из оквира дефинисаних циљева и исхода.

Активности према избору школе: свака ће школа, с обзиром на услове које има одабрати активности које су специфичне за њихов крај или њихову школу у складу са локалним догађајима или околностима у којима живе и раде.

Активан и пасиван одмор

Одмор ученика у продуженом боравку, као један од обавезних садржаја рада, потребно је планирати прилагођавајући га осталим садржајима и узрасту ученика.

При планирању одмора треба водити рачуна о сљедећим елементима: облику одмора, временској расподјели одмора, трајању и броју одмора.

Активан и пасиван одмор је значајно подручје рада у продуженом боравку које омогућује ученицима релаксацију и надокнаду изгубљене енергије. Школа ће планирати вријеме пасивног одмора ученика, те ће ученицима, у зависности од њихових потреба, омогућити одређен вид пасивног одмора (сједење, лежање, спавање и друго) и активног одмора у складу са њиховим интересовањима (шетња, спортске игре, музика, плес...).

ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ РАДА

Водитељ продуженог боравка израђује седмични распоред слободних активности, али и распоред дневних активности који садржи све обавезне активности.

Распоред активности условљен је почетком и завршетком редовне наставе, временом које дјеца треба да проведу у боравку, врстом (хомогена или хетерогена) и величином групе. Током седмичне и дневне организације рада у продуженом боравку планира се континуирана смјена обавезних садржаја рада (подршка ученицима у учењу, слободне активности, активан и пасиван одмор) водећи рачуна о могућностима и дневном оптерећењу ученика.

Након утврђеног распореда активности врши се планирање (глобално и оперативно), као основ за дневно припремање водитеља за рад.

Водитељ врши континуирано дневно припремање за реализацију непосредног рада са ученицима, наводећи потребне дидактичко-методичке елементе уз јасно и конкретно дефинисање исхода, као и начине провјере остварености истих, те артикулацију активности кроз сва подручја рада, како би се осигурао максималан допринос холистичком развоју дјетета.